

Pode China liderar o mundo?

Description

As medidas e plans da nova presidencia estadounidense que apuntan ao proteccionismo no comercial e a un incerto repregue no estratéxico suxiren a hipótese dun declive pronunciado do liderado global de Washington. E postos a iso, non falta quen suxira á segunda potencia económica do mundo que asome como unha posible substitución. Nun adianto quizá de prognóstico, o presidente chinés Xi Jinping non dubidou en presentarse en Davos, no maior conclave da elite capitalista pro-globalización, como campión do liberalismo comercial. Pero, é verosímil a curto prazo esta posibilidade?

As medidas e plans da nova presidencia estadounidense que apuntan ao proteccionismo no comercial e a un incerto repregue no estratéxico suxiren a hipótese dun declive pronunciado do liderado global de Washington. E postos a iso, non falta quen suxira á segunda potencia económica do mundo que asome como unha posible substitución. Nun adianto quizá de prognóstico, o presidente chinés Xi Jinping non dubidou en presentarse en Davos, no maior conclave da elite capitalista pro-globalización, como campión do liberalismo comercial. Pero, é verosímil a curto prazo esta posibilidade?

Desde 2009, China é o maior exportador global de mercancías. Nos últimos anos, o proceso de transformación que impulsa internamente para deixar de ser só a gran fábrica do mundo ten unha forte compoñente exterior. O expansionismo da súa influencia económica chega a todos os recunchos do planeta e dotouse de instrumentos propios para reforzar a seriedade de devandito envite. China é xa o maior socio comercial de ata 120 economías do mundo.

A cidade de Xiamen, no sur de China, acollerá en setembro deste ano un novo cume dos BRICS, que outea no horizonte a súa primeira década de existencia. O lugar elixido, unha das primeiras Zonas Económicas Especiais do país, parece reiterar a mensaxe de apertura e desenvolvemento como claves esenciais nas que este grupo de países debece apostar ante a adversa perspectiva que cos seus plans proteccionistas suxiren outros actores internacionais relevantes.

O cume dos BRICS en China chegará despois do encontro do G20 celebrado en Hangzhou en 2016. E, previamente, en maio, Beijing acollerá un gran cume mundial sobre a Franxa e a Ruta da Seda, o proxecto bandeira de Xi Jinping. Todas estas iniciativas empuxan na mesma dirección. Trátase de integrar as políticas económicas, exterior e de seguridade para avanzar no obxectivo de crear unha esfera de predominio en comercio, comunicación, transporte e enlaces de seguridade.

Aspira China ao liderado global?

O tema non é novo. Tense especulado moito sobre as implicacións da emerxencia de China para o sistema internacional e o seu propio propósito. Nunca houbo consenso sobre a existencia ou non en Beijing dunha vontade hexemónica ou revisionista en relación á orde global. Partindo do abandono do enfoque ideolóxico doutros tempos e a asunción do pragmatismo tamén neste ámbito, o obxectivo dunha gradual recuperación da posición central no sistema acompañouse da reivindicación da multipolaridade e a “comunidade de destino compartido”.

A esa finalidade de evitar custe o que custe a Trampa de Tucídides, unha resolución violenta e traumática da alternancia na hexemonía global, serven diversas plataformas creadas nos últimos anos, desde a Organización de Cooperación de Xangái aos citados BRICS, nas que China coidouse ata agora de moderar o seu predominio a fin de non incomodar aos seus socios pero tamén para evitar o seu sinalamento como ameaza.

O certo é que, tradicionalmente, China sempre fuxiu de posicións de liderado preferindo actuar, no mellor dos casos, a través de terceiros e coidando de “non encabezar a ola nin portar a bandeira”, en palabras de Deng Xiaoping. Ese perfil baixo parte da premisa de que a asunción de maiores responsabilidades internacionais pódelle carrexar máis problemas que beneficios.

Nestes anos, a maior presenza global serviu ao obxectivo interno de acelerar o seu desenvolvemento e non tanto a destacar internacionalmente. Neste plano, as súas accións orientáronse a reivindicar reformas no sistema e non a suxerir a conformación de poderes alternativos, a lograr en suma un maior recoñecemento da súa posición e en paralelo a fortalecer

a lexitimidade dunhas institucións que en boa medida hoxe día quedaron obsoletas na súa representatividade.

Eses intentos de modificar a actual configuración do poder global discorren en paralelo á vocación de facilitar que os seus hipotéticos aliados gañen autonomía con respecto a EUA. Para recortar distancias, China pretende atraer a outros para evitar que participen dunha hipotética estratexia de contención; outra cousa é que persiga consolidar unha coalición para asaltar o cetro do poder global.

As autoridades chinesas, por outra banda, no seu discurso foxen de calquera vocación mesiánica. O seu modelo económico non é exportable e insisten ata ante os seus máis ferventes imitadores en que cada cal debe buscar o seu propio camiño; o seu modelo político tampouco goza de predicamento ata entre os seus admiradores máis entusiastas; a súa arquitectura social presenta fendas profundas que reclaman reparacións en xustiza; a súa cultura particular, moi descoñecida globalmente, non ten a dimensión suficiente para xerar o acompañamento universal que suscita Occidente; na orde da seguridade e a defensa, carece aínda de atributos líquidos.

China non está en condicións de disputar a hexemonía militar, nin o papel do yuan pode suplir ao dólar como principal moeda de reserva e tardará en situarse á cabeza da innovación científico-tecnolóxica a pesar do inxente esforzo inversor dos últimos exercicios. Por non falar do poder brando. Aínda que o seu ascenso económico é evidente, nin de lonxe dispón dos activos e recursos determinantes do poder global.

A China pódesele pedir que participe máis, que asuma máis responsabilidades e tal como sinalou Xi Jinping en Davos recentemente, está en disposición de facelo; pero tanto por circunstancias estruturais como polas súas propias taras internas, non dispón da capacidade hoxe día para substituír a EUA e Occidente no liderado global, polo menos conforme aos patróns ao uso.

Un pato coxo

Cabe recordar que a segunda potencia económica do mundo ostenta a posición 90 en Índice de Desenvolvemento Humano. Mellora posicións, é verdade, pero fáltalle o seu. O desenvolvemento interno, dunha parte, e o incremento da súa influencia rexional como trampolín para aumentar a súa proxección a escala global son as súas prioridades. O seu liderado non pode ser inmediatamente mundial. Iso non significa que China renuncie a exercer máis influencia ou a reclamar reformas no sistema global con máis insistencia, xa sexa no político, financeiro ou comercial. Nesas está hoxe en día.

China abriga desde fai tempo un sentimento de exclusión das grandes decisións económicas e políticas mundiais. Non se conformará con ser un socio menor e non secundará propostas que soen a subordinación ou comparsa. Espera o seu momento e este podería estar ao chegar.

A estratéxica oportunidade que agora parece abrirse con Donald Trump facilitaralle o reforzamento do seu papel global pero a elevación precipitada e exacerbada do seu perfil internacional pode alentar conflitos non desexados afectando negativamente ao seu ritmo de modernización. Algo de todo iso poderían constatar xa no seu propio patio traseiro nos anos que levamos de mandato de Xi Jinping quen puxo baixo sete claves a tradicional modestia do xigante asiático.

APARTADOSTEMATICOXEOGRAFICOS

China and the Chinese world

ETIQUETAS

China EUA Xi Jinping Globalización Orde global Trump

IDIOMA

Galego

INVESTIGACION

Observatory of Chinese Politics

Date Created

March 26, 2017

Meta Fields

Autoria : 3717

Datapublicacion : 2017-03-26 00:00:00